

**„KÉT HÉT LYUKASÓRA”
MODULÁRIS OKTATÁSI PROGRAM
SZAKMAI BESZÁMOLÓJA
Zöld környezetünk témakörben**

Bakonysárkány, 2010. április

A moduláris program neve: „Két hét lyukasóra” – Zöld környezetünk témakörben

A projekt megvalósításának időpontja: 2010. 03. 22 - 2010. 04. 01

Megvalósításban résztvevő tanulócsoport: 3. osztály

Résztvevők száma: 20 tanuló

Megvalósításért felelős: Smid Márta

Moduláris oktatás

„A modulok önmagukban koherensek, vagyis egy témakört, témát tartalmaznak. ...az egyes tanórák anyagánál általában nagyobb, de a tanterv egészénél kisebb egységek. A modulok úgy épülnek fel, hogy ismeretanyaguk és gyakorlatsoraik teljes egészében lefedik a feldolgozandó tartalmat, vagy kisebb-nagyobb terjedelmű elemként beépíthetők a hagyományos tanulási-tanítási folyamatokba is. A modulárisan építkező tananyag elrendezés az iskola tanórai kereteit túllépve felkínálja a tanórán kívüli tevékenységeket, az élet különböző területén hasznosítható alkalmazást, a közvetlen gyakorlati kipróbálást.”

Pályázati kiírás

Témaválasztás indoklása

Ezt a moduláris oktatási programot azért választottuk, mert valóban fontosnak tartjuk a környezettudatos szemléletmód kialakítását, az ökológiai problémák bemutatását. Iskolánk kiemelkedő jelentőségű feladatának tartjuk a tanulók sokirányú képességfejlesztését és gondolkodásának fejlesztését, a kompetencia alapú oktatást. Módszereinktől nem idegen a felfedeztetés, a tanulói élményeken alapuló, gyakorlat-közeli szemléletű és tevékenységorientált oktatás, a kooperatív módszerek alkalmazása.

Tervezési, előkészítési szakasz

A program tervezési, előkészítési időszaka 2009. augusztus 24-től 2010. március 20-ig tartott.

A tantestületi értekezleten (augusztus 24.) a szakmai vezető ismertette a moduláris program pályázati meghatározását, a témához kapcsolódó pályázatban vállalt feladatokat.

A tervezési időszakban megvalósult:

- a moduláris program időtartamának meghatározása
- a célok, modulelemek, fejlesztési követelmények, várható eredmények megfogalmazása
- a szeptemberi szülői értekezleten tájékoztattuk az érintett szülőket a tervezett moduláris programról
- tájékoztunk a szakirodalomban, adatokat, információkat gyűjtöttünk
- kidolgoztuk a moduláris programot
  - elkészítettük a tanári segédletet
  - elkészítettük a tanulói munkalapokat
  - beépítettük az éves tanmenetekbe
- tájékoztattuk a tantestületet, gyerekeket, szülőket a megvalósítás részleteiről

Célkitűzések: (NAT-ban megfogalmazottak szerint)

Rendszerszemléletre nevelés
Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
Globális összefüggések megértése
Helyes értékrend kialakítása
Megfelelő viselkedési normák és formák kialakítása
A biológiai sokféleség jelentőségének megértése
A szerves (organikus) kultúra megismertetése a fenntartható fejlődésben

Fejlesztési követelmények

- Környezettudatosság fejlesztése
- Az érdeklődés felkeltése a lakóhely természeti, környezeti problémái miatt
- Megláttatni az éghajlat és az életfolyamatok egyszerűbb összefüggéseit
- Felismertetni a vizsgálódáshoz szükséges anyagokat, eszközöket, elsajátítani balesetmentes használatukat
- A vízvizsgálat egyszerű módjának kipróbáltatása
- Megfigyelések végeztetése a tavaszi természetben
- Környezettudatos vásárlási szokások megismertetése, gyakoroltatása
- Megismertetni és gyakoroltatni szelektív a hulladékgyűjtés folyamatát
- Megláttatni a vizek egyre növekvő veszélyeztetettségét
- Párban és csoportban tanulás képességének fejlesztése: munkamegosztás, együttműködés, utasítások követése
- Lényegkiemelés jegyzetelés helyes technikájának elsajátíttatása: vélemény nyilvánítás, építő kritika, esztétikai érzék

Megvalósítási szakasz

A moduláris program megvalósítása március 22-től április 01-ig tartott a 3. osztályos tanulócsoportban.

Az iskola innovációjaként összeállított, beszámolóhoz csatolt „KÉT HÉT LYUKASÓRA” ELNEVEZÉSŰ MODULÁRIS OKTATÁSI PROGRAM szerint történt a megvalósítás.

MEGVALÓSÍTOTT TEVÉKENYSÉGEK A 3. OSZTÁLYBAN

Foglalkozás sorszáma, időtartama, tananyagba való beépítése, időpontja	Lépések-tevékenységek	Alkalmazott munkaformák, módszerek	Felhasznált eszközök	Megjegyzés
<p>1. Zöld séta - tanulmányi séta 90 perc</p> <p>Tanórán kívüli tevékenységként délután valósítottuk meg.</p> <p>Március 22.</p>	<p>Sétára mentünk a település környéki zöld övezetbe, tópartra, szelektív hulladékgyűjtő sziget érintésével. A tanulmányi séta során megfigyeléseket végeztünk a feladatlap szempontjai szerint. Tavaszi színpalettát készítettünk. A folyóparton tápláléklánc játékot játszottunk, vízvizsgálatot végeztünk.</p>	<p>Kiscsoportos, páros munka</p>	<p>megfigyelő lap a tanulmányúthoz; vízvizsgálati adatlap; vízvizsgáló eszközök (műanyagpohár, műanyag tányér); papír henger; hullahopp karika; tápláléklánc-kártyák; színpaletta, kétoldalú ragasztó; papír henger távcső;</p>	<p>A modul első hetében folyamatosan végeztünk időjárás megfigyelést, az adatlapot napi rendszerességgel töltöttük.</p>
<p>2. Tavaszodó-okosodó szövegfeldolgozás 60 perc</p> <p>Beépítettük a szövegértés tananyagba.</p> <p>Március 23.</p>	<p>A tavaszról, a tavaszi növényekről, költöző madarokról szöveget dolgoztunk fel. A tanulók verseket olvastak tavaszi virágokról, ezek képeit kivágták és a megfelelő helyre ragasztották. Tavaszi közmondásokat, szólásokat párosítottak össze magyarázatukkal, utána részletesen értelmeztük őket.</p>	<p>Szövegfeldolgozás egyéni munkában, egyéb feladatok páros vagy kiscsoportos munkában</p>	<p>tavaszodó-okosodó feladatlap; szóvirágok képei, táblázata; közmondás és magyarázat kártyák; olló, ragasztó;</p>	

<p>3. „Szemét hulladék” 30 perc</p> <p>Beépítettük a környezetismeret tananyagba.</p> <p>Március 23.</p>	<p>Feldolgoztuk a tanulmányi séta során szerzett tapasztalatokat. Különös tekintettel a hulladékokra, vízszennyezettségre. Hulladékcrejtvényt fejtettünk aktív táblán. Feldolgoztuk a „Gyűjtsünk szelektíven” feladatlapot. Szelektív válogatást végeztünk a tanulók által behozott kidobásra váró hulladékokból. A válogatás eredményeként kapott zsákokat elvittük a korábban megismert szelektív gyűjtőszigetre.</p>	<p>Csoportmunka, IKT-s eszközök használatával</p>	<p>„Gyűjtsünk szelektíven” feladatlap Interaktív tábla előzetes gyűjtőmunkával összeszedett hulladék tárgyak; szemetes zacskók felcímkézve; hulladékgyűjtő kesztyűk;</p>	
<p>4. Zöld teknős készítése 50 perc</p> <p>Beépítettük a technika tananyagba.</p> <p>Március 25.</p>	<p>Zöld teknőst készítettünk újrahasznosított anyagokból. Öt lépésben meghatározott munkamenetet követve haladtak a párok.</p>	<p>Páros munka, minden gyermek elkészíti a saját figuráját, de az egyes lépéseknél segítik egymást</p>	<p>zöld színű karton; üres átlátszó PET palack; piros selyem szalag; mozgó szemek; olló, ragasztó; fekete filctoll; hibajavító toll;</p>	
<p>5. Időjárásunk megfigyelése 40 perc</p>	<p>A tanulók előzetes mérési eredményeit felhasználva napi átlaghőmérsékleteket számítottunk.</p>	<p>Egyéni és csoportmunka</p>	<p>kitöltött megfigyelőlap; iskolai időjárás megfigyelő és mérőeszközök</p>	<p>A modul során folyamatosan motiváltuk a tanulókat különböző színű virágok osztásával.</p>

<p>Beépítettük a matematika tananyagba.</p> <p>Március 29.</p>	<p>Az eredményeket grafikonon ábrázoltuk. Több szempontú összehasonlítást végeztünk a grafikon alapján.</p> <p>Szemügyre vettük az iskolai időjárásmérő eszközöket. Minden csoport megismerte egy eszköz használatát.</p>		<p>(szélmérő, csapadékmérő, hőmérő, barométer);</p>	<p>Aktív munkájuk eredményeként kapott virágokat felragasztották egy kopár fára.</p>
<p>6. „Zöld vásárlás” 90 perc</p> <p>Tanórán kívüli tevékenységként valósítottuk meg délután.</p> <p>Március 30.</p>	<p>A környezettudatos vásárlás „tíz pontjának” megbeszélése után gyalog indultunk a legközelebbi boltba. „Virtuális vásárlást” végeztünk a tanulói munkalap szerint.</p> <p>Visszaérkezve az iskolába kiscsoportokat alkottunk és kosárcákba gyűjtöttük a vásárolt termékeket a feliratok szerint.</p> <p>Irányított vita és érvelések után megfogalmaztuk a környezettudatos vásárlás legfontosabb szempontjait.</p>	<p>Páros és kiscsoportos munka</p>	<p>„Zöld vásárlás” munkalap; olló, ragasztó; csomagolópapír; 7 db kosárka;</p>	<p>A moduláris program végére szépen kivirágzott a tanulócsoporthoz tavaszfája.</p>
<p>7. Zöld számvetés 90 perc</p> <p>Beépítettük a technika és környezetismeret órák tananyagába.</p> <p>Április 01.</p>	<p>Csoportokban dolgoztuk fel a modul során tanultakat, azokból produktumokat hoztunk létre, ezeket bemutattuk, kiállítottuk az iskolában:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Vásárolj környezettudatosan! – címmel plakátot készítettünk 2.Hulladékszobrokat készítettünk 3.Zöld környezetünket formáltuk meg a terepasztalon 	<p>Kooperatív munka</p>	<p>terepasztal színes homokkal és tereptárgyakkal; csomagoló papír; rajzeszközök; olló, ragasztó; zsinór, tűzőgép; vásárláshoz kapcsolódó képek gyűjtése újságokból; hulladékválogatásnál eltett</p>	

	<p>4.Zöld környezetünket ábrázoltuk a térképen</p> <p>Értékelünk, elkészítettük a „tavaszfát”.</p>		<p>PET palackok, papírdobozok és hengerek, műanyag kupakok;</p>	
--	--	--	---	--

A moduláris programban alkalmazott módszerek

Problémafelvetés – véleményformálás
Tanult ismeretek visszakeresése a problémához
Szövegértelmezés, lényegkiemelés
Kulcsszó, kulcsmondat, kulcsesemény, kulcsfolyamat megkeresése
Tényanyaggyűjtés, jegyzetelés
Összehasonlítás, elemzés (jegyzetek, megoldások)
Kérdésfeltevés
Asszociációs feladatok
Esszé kidolgozás
Problémamegoldás ötletrohammal, értékeléssel
Adatgyűjtés, definícióalkotás
Kutatómunka
Páros munka, csoportmunka
Kooperatív munka
Vita, érvelés

Adminisztráció

Az osztálynaplóba bevezettük a moduláris program foglalkozásait.

Befejező, összegző szakasz

Mérés, értékelés, összegzés, tapasztalatok, következtetések megfogalmazása

A moduláris programban az alábbi módon mértünk, értékeltünk

Célok: Értékmegőrzés, értékteremtés, értékátadás, teljes személyiségfejlesztés

Szemponatok:

Bizalomra épüljön
Biztosítsa a javítás lehetőségét
Egyértelmű legyen a fejlődés irányát kijelölve

Eredményvizsgálat módszerei:

Folyamatkövető
Célzott megfigyelés
Attitűd vizsgálat
Tevékenységelemzés

Tanulók esetében:

Az iskolai cél- és értékrendszer megvalósítása
Szociális képességek alakulása
Beállítódások, értékorientációs fejlődése
Csoporthelyzet megismerése

Konfliktuskezelés módja
Környezettudatos viselkedés kialakulása

Osztályközösség esetében

Csoportviszonyok alakulása
Informális kapcsolatrendszer
Tevékenységrendszer megismerése

Nevelők értékelése:

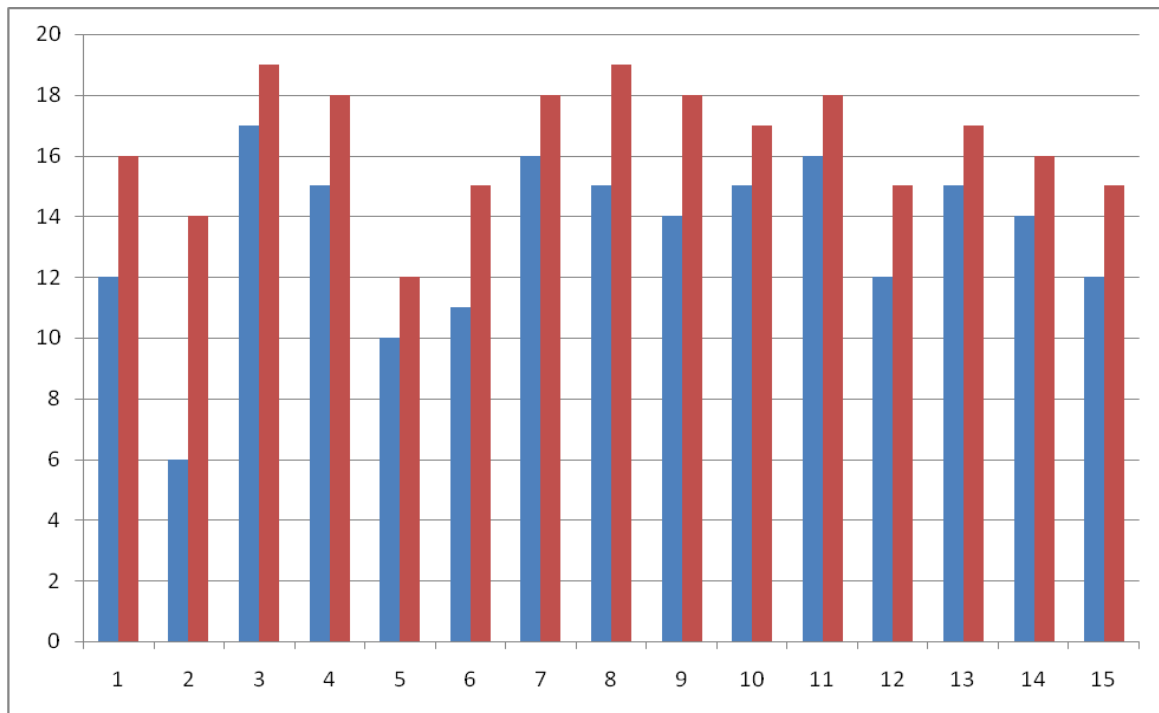
Személyiség jellemzők, feladat ellátás minősége
Spontán és irányított beszélgetések
Kérdőíves vizsgálat
Dokumentáció elemzés
Helytállás, aktivitás minősége

A környezettudatos magatartásformák alapjainak elsajátítását, a helyes környezeti attitűdök kialakulását ATTITŰDKÉRDŐÍV-vel mértük a tanulók körében.

A program befejezése után a tanulók is és a pedagógus is értékelő lapot tölt ki. A tanulók saját munkájukkal kapcsolatos kérdésekre válaszoltak, a pedagógus a tanulók és önmaga munkáját is értékelte.

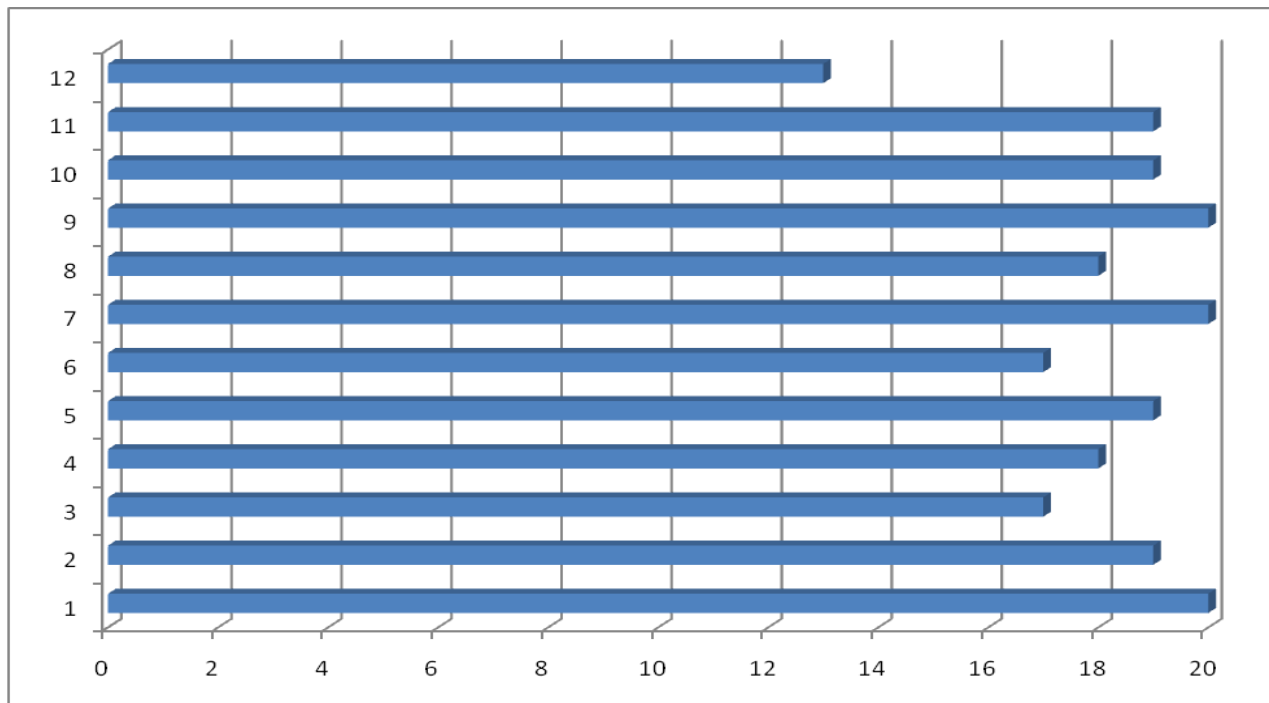
Mérési eredmények, tapasztalatok

Attitűdkérdőív eredményei

A tanulók környezetükhöz való viszonyulása minden területen javult. Különösen szembetűnő a környezettudatos vásárlási szokások területén történő javulás. A diagram kék színű oszlopában az első, a piros oszlopban a második attitűdvizsgálat eredményei láthatók kérdésenként feldolgozva.

Tanulói értékelőlap eredményei

A diagram a kérdések sorrendjében ábrázolja a tanulók programról, az alkalmazott módszerekről alkotott véleményét. Minden tanuló érdekesnek, izgalmasnak találta a foglalkozásokat, mindenkinek tetszettek a tanórán kívüli tevékenységek. Valamennyi gyermek úgy érezte, hogy segítséget kapott a munka során. A legkevesebben gondolták azt, hogy a foglalkozások során jobban megismerték társaikat.

Tanári értékelőlap eredményei

Tanulókról

A tanulói munka értékelése ötfokú skálán: 4,36

Önmaga munkájáról

A tanári munka értékelése ötfokú skálán: 4,85

Összegző értékelés

Munkánkat és a megvalósított moduláris programot eredményesnek tartjuk. Eredményességünket a kérdőíves mérések is alátámasztották. A program szervezeten zajlott, fejlődött a tanulók együttműködési képessége, a környezethez való viszonyulása. Az elkészült munkadarabok esztétikusak lettek, felkeltette az iskola programon kívüli tanulóinak is az érdeklődését. A megvalósítás konfliktusmentesen zajlott.

A csoportalakítás során a későbbiekben figyelni kell arra, hogy egyenletesebb legyen a képességek szerinti elosztás, és a tanulói terhelés.

A gyerekek aktívak voltak, szívesen vettek részt a programban, pozitív viszonyulás volt jellemző rájuk. A kitűzött célokat sikerült megvalósítani.

PR, utómunkálatok

Beszámoló a szülői értekezleten, a helyi újságban (Sárkányhang) és a megyei lapokban (24ÓRA, Hírlap)
Tanulói produktumok kiállításának lebontása

Két hét „lyukasóra” a bakonysárkányi iskolában

A víz világnapján kezdődött az a moduláris program, amelyen a bakonysárkányi iskola 3. osztályos tanulói vesznek részt a kompetenciaalapú oktatás keretében. Benisné Manner Melinda, az iskola igazgatója elmondta, a program lényege, hogy a gyerekek két héten át „zöld szemüvegen” keresztül vizsgálják szűkebb környezetüket. Az első napon az Orgona utcai tóhoz sétáltak és vízvizsgálatot végeztek.

Megfigyelték a mintában lévő apró élőlényeket éppen úgy, mint a belekerült szennyeződések.

A tó partján a tanulópárok egy-egy zöld területet választottak maguknak, amelyet műanyag karikával jelöltek ki, és papírtárcsával vettek alaposan szemügyre.

Minden ott található növényt és állatot lerajzoltak, azonosítottak. Az úton és a réten lehullott szirmokat, zöld növényeket kerestek, amelyből elkészítették tavaszi színpalettájukat. Ellátogattak egy szelektív hulladékgyűjtő szigetre is a településen, később pedig maguk hozták létre egy szelektív hulladékgyűjtő állomást.

A gyerekek otthonról hozott, hulladékba szánt tárgyakat válogattak szét igencsak szakszerűen. Tavaszodó-okosodó címmel szöveget értelmeztek, rejtvényt és „szóvirágokat” fejtettek. A hét utolsó napján pedig hul-

ladékok felhasználásával elkészítették zöld teknősüket.

A program során feldolgozzák még településtük időjárás adatait, méréseket és megfigyeléseket végeznek az iskola mini meteorológiai állomásán. Elmennek a helyi vegyesboltba, és környezettudatosan vásárolnak.

A program zárásaként a csoportok hulladékszobrokat építenek, figyelemfelkeltő plakátot rajzolnak, elkészítik terepasztalon és csomagolópapíron is tanulmányi sétáuk térképét, az interaktív táblán a témához kapcsolódó feladatokat oldanak meg.

A két hét „lyukasóráim” nagyon sok új ismerethez jutnak a gyerekek, izgalmasabb és cselekvő módon, mintha az osztályteremben ülnének.

Benisné Manner Melinda arról is beszélt, hogy a program során a tanulói aktivitásra helyeződik a hangsúly, engedi a gyerekeknek a vitát, ösztönöz az érvelésre. Dominál a páros és csoportos munka, a tanár irányító szerepe háttérbe kerül a foglalkozásokon. Sok játékos, gyakorlatorientált feladatot tartalmaz a program, melyet az iskola állított össze. Az innovációs anyagban a tanároknak szóló útmutató ugyanúgy megtalálható, mint a tanulói feladatlapok. A moduláris programot, annak tapasztalatait az intézmény később nyilvánosságra hozza, más iskoláknak is kipróbálásra javasolja.

Munkatársunktól

Megyei Hírlap 2010. április 1., csütörtöki számban megjelent cikk

Fényképes beszámoló

Indulás a „Zöld túrára”

Jegyzetelés az első állomáson

Minden csoport alaposan szemügyre vette zöld területét

Látogatás a szelektív hulladékgyűjtőnél

Megfigyelések a tóparton

Tavaszi festőpaletták

Páros vízvizsgálat

Csoportos megfigyelések

Saját szelektív hulladékgyűjtő felállítása

Hulladékok szétválogatása

Előzetes hulladékgyűjtés

Tápláléklánc játékot játszottunk

Kooperatív munka

Hulladékok felhasználásával készült zöld teknősök

Párosítás párban

Segítőkéz csoportmunka

Ismerkedés az időjárásmérő eszközökkel

Plakátkészítés

Termékek rendszerezésének eredménye

Érvelés, vita és a vásárolt termékek kosárba rendezése

Szóvirágok – tanulói munka eredménye

Párosítás csoportban

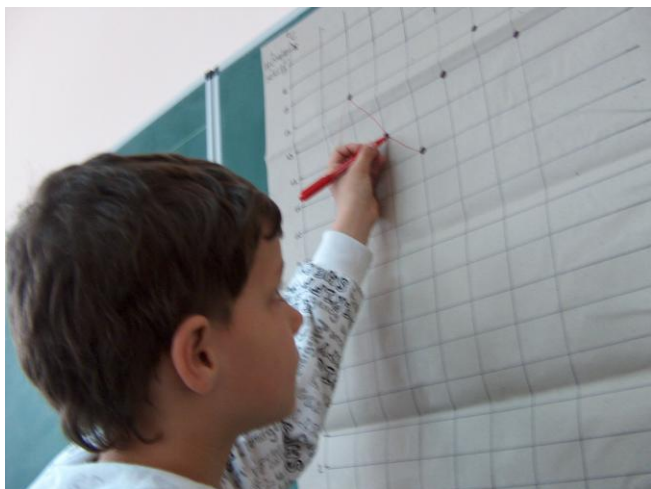

Környezettudatos „termékmustra”

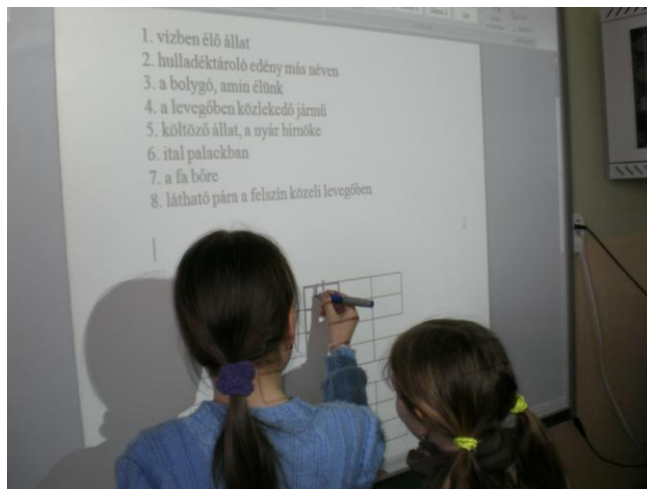

Virtuális vásárlás a helyi boltban

Időjárási grafikon készítése

Tanulói munka az interaktív táblán

Munkában a csoportok

Tanulmányi sétánk a terepasztalon

Hulladékszobrok készítése...

...és bemutatása

Térkép a tanulmányi sétáról

A program elején a még kopár tavaszfa

Figyelemfelhívó plakát

A program végén, az értékelés utáni szépen „kivirágzott” tavaszfa

Mellékletek

Jelenléti ívek